

IZVEŠTAJ

---

o objavljivanju podataka i informacija

Grupe Komercijalna banka A.D. Beograd za 2011. godinu

Broj izveštaja

01

Šifra dokumenta

KOMBANK RM – 02 - 11

Datum izveštaja

23. maj 2012. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. OPŠTI PODACI O BANKARSKOJ GRUPI	4
3. UPRAVLJANJE RIZICIMA	4
3.1. Strategija upravljanja rizicima	4
3.2. Politike upravljanja rizicima	7
3.2.1. Kreditni rizik.....	8
3.2.2. Rizik likvidnosti	8
3.2.3. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	9
3.2.4. Tržišni rizik	10
3.2.1. Operativni rizici.....	11
3.2.2. Rizik zemlje	12
3.2.3. Rizik ulaganja.....	12
4. KAPITAL BANKARSKE GRUPE	13
4.1. Interna procena adekvatnosti kapitala - ICAAP	14
5. IZLOŽENOST RIZICIMA	15
5.1. Kreditni rizik i rizik smanjenja vrednosti potraživanja.....	15
5.2. Rizik druge ugovorne strane	22
5.3. Rizik likvidnosti	23
5.4. Upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi	23
5.5. Tržišni rizici	24
5.6. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	24
5.7. Konsolidovani izveštaji i poslovanje Grupe	25
5.7.1. Prikaz razlika konsolidovanih izveštaja.....	25
5.7.2. Pravne ili druge smetnje za prenos kapitala.....	25

1. UVOD

- Bankarska grupa Komercijalna banka (u daljem tekstu: Grupa) u skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, u nastavku objavljuje izveštaj za period 01.01.2011.- 31.12.2011. godine.
- U ovom izveštaju sadržane su kvalitativne i kvantitativne informacije kako propisuje gore navedena Odluka.
- Izveštaj se javno objavljuje na internet domenu Banke (www.kombank.com).

2. OPŠTI PODACI O BANKARSKOJ GRUPI

- Bankarsku grupu Komercijalne banke AD Beograd čine Komercijalna banka AD Beograd, kao matična banka i tri zavisna pravna lica:
  - Komercijalna banka AD Budva (100% vlasništvo Banke) osnovana je u novembru 2002. godine i upisana u centralni registar Privrednog suda u Podgorici 6. marta 2003. godine.
  - Komercijalna banka AD Banja Luka (99,99% vlasništvo Banke) je osnovana u septembru 2006. godine i dana 15. septembra 2006. godine upisana u sudski registar Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci.
  - Društvo za upravljanje Investicionim fondom Kombank Invest AD Beograd (100% vlasništvo Banke) osnovano u decembru 2007. godine i registrovano 5. februara 2008. godine.

3. UPRAVLJANJE RIZICIMA

3.1. Strategija upravljanja rizicima

- Bankarska Grupa je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava da se upravlja svim rizicima kojima je Grupa izložena ili može biti izložena po osnovu svih poslovnih aktivnosti, koji je srazmeren prirodi, obimu i složenosti poslovanja Grupe. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima obezbeđuje da rizični profil bude u skladu sa utvrđenom sklonošću ka rizicima, odnosno rizičnom profilu Grupe.
- Sistem upravljanja rizicima na nivou bankarske Grupe definisan je sledećim aktima:
  - Strategija upravljanja rizicima i Strategija upravljanja kapitalom i Plan upravljanja kapitalom,
  - Politike upravljanje rizicima,
  - Procedure upravljanja rizicima;
  - Metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima,
  - Ostalim aktima.
- Strategijom upravljanja rizicima se uređuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima Grupe kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa Poslovnom politikom i Strategijom.
- Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi matične Banke i organizacioni delovi koji sprovedu i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima, kao i organi i organizacioni delovi članica Grupe:

Skupština

- usvaja poslovnu politiku i strategije članica Grupe;
- odlučuje o povećanju kapitala, odnosno o ulaganjima kapitala u drugu banku ili druga pravna lica, kao i o visini ulaganja u osnovna sredstva pojedinačnih članica Grupe.

Upravni odbor

- odgovoran je za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima u matičnoj Banci i Grupi, kao i za nadzor nad tim sistemom;
- usvaja strategiju i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom;
- usvaja plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola;
- utvrđuje unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu matične Banke koja obezbeđuje podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih na način kojim se sprečava sukob interesa i obezbeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka;
- usvaja politiku zarada i ostalih primanja zaposlenih u matičnoj Banci;
- nadzire rad Izvršnog odbora;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije;
- obezbeđuje sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i njegovu usklađenost sa strateškim ciljevima poslovanja.

Izvršni odbor

- sprovodi strategiju i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom;
- usvaja i analizira efikasnost primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikovanja, merenja i procene rizika i upravljanja rizicima i izveštava Upravni odbor u vezi sa tim aktivnostima.
- sprovodi plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa, vrši njihovo revidiranje u skladu sa poslovnim promenama i kontinuirano testiranje;

Odbor za reviziju

- o analizira i usvaja predloge strategija i politika Grupe upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru podnose na razmatranje i usvajanje;
- o analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola;
- o najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbora o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se otkloniti te nepravilnosti, odnosno unaprediti politike i procedure za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

- o prati izloženost rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. Svaka članica Grupe ima Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Kreditni odbor

- o odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima matične Banke, analizira izloženost matične Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio i sprovodi nalaze unutrašnje revizije iz nadležnosti Odbora, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru matične Banke. Svaka članica Grupe ima Kreditni odbor koji odlučuje u okviru svojih nadležnosti i limita.

Funkcija upravljanja rizicima

- o nezavisna poslovna funkcija nadležna za upravljanje rizicima na nivou matične Banke i Grupe, koja:
  - definiše i predlaže na usvajanje Upravnom odboru strategiju i politike upravljanja rizicima;
  - definiše i predlaže na usvajanje Izvršnom odboru procedure i metodologije upravljanja rizicima;
  - razvija modele i metodologije za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika;
  - identifikuje, meri, procenjuje, prati i upravlja rizicima kojima je Grupa izložena u svom poslovanju;
  - izveštava nadležne organe Grupe o upravljanju rizicima na konsolidovanoj osnovi (Upravni odbor Banke, Odbor za reviziju, Izvršni odbor, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom...)

Sektor kontrole usklađenosti poslovanja

- o zadužena je za:
  - identifikaciju, praćenje, upravljanje rizikom usklađenosti poslovanja matične Banke;
  - najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti poslovanja matične Banke predlaže planove upravljanja tim rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za reviziju.

Funkcija unutrašnje revizije

- o sprovodi nezavisno vrednovanje sistema upravljanja rizicima na nivou Grupe, i vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola.
- Članice bankarske Grupe imaju organizacione delove za upravljanje rizicima, upravljanje sredstvima i unutrašnju reviziju.
- Grupa je Strategijom upravljanja rizicima obuhvatila sledeće:
  - o pregled i definicije svih rizika kojima je Grupa izložena ili može da bude izložena;
  - o dugoročne ciljeve, utvrđene poslovnom politikom i strategijom Grupe, kao i sklonost ka rizicima određenom u skladu sa tim ciljevima;
  - o osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
  - o osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupe.
- Grupa je identifikovala i definisala rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, i to:
- **Kreditni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi. Kreditni rizik obuhvata:
  - o **Rezidualni rizik** - rizik da tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje nedovoljno utiče na umanjenje svih rizika kojima je Grupe izložena.
  - o **Rizik smanjenja vrednosti potraživanja** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.
  - o **Rizik izmirenja/ispоруke** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke.
  - o **Rizik druge ugovorne strane** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova transakcije.

- **Kreditni devizni rizik** - predstavlja verovatnoću da će Grupe pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja promene kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.
  - **Environmentalni rizik** (rizik zaštite životne i društvene sredine) - rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital i reputaciju Grupe usled događaja koji ima ili je verovatno da će imati negativan materijalni uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbednost ili zajednicu u celini.
  - **Rizik koncentracije** je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Grupe prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi itd.
  - **Rizik ulaganja** je rizik koji proizilazi iz ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva.
  - **Rizik zemlje** je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:
    - **političko-ekonomski rizik**, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
    - **rizik transfera**, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.
  - **Operativni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik.
    - **Pravni rizik** je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu sudskih ili vansudskih postupka u vezi sa poslovanjem Grupe (radni odnosi, obligacioni odnosi itd)
  - **Rizik likvidnosti** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nesposobnosti Grupe da ispunjava svoje dospele obaveze i to zbog:
    - **Povlačenja postojećih izvora finansiranja**, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili
    - **Otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).**
  - **Kamatni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa.
  - **Tržišni rizici** su rizici mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu gubitaka u okviru bilansnih i vanbilansnih pozicija usled kretanja cena na tržištu, i obuhvataju:
    - **Devizni rizik** je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznog kursa za stavke koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.
    - **Cenovni rizik** po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu gubitaka usled kretanja cena dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti na tržištu u knjizi trgovanja.
    - **Robni rizik** predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu gubitaka usled kretanja cena roba na tržištu.
    - **Rizik opcija** predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu gubitaka usled kretanja cena opcija na tržištu.
- Grupa nije izložena riziku opcija i robnom riziku.
- **Rizik usklađenosti poslovanja** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja Grupe da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela i od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.
    - **Reputacioni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled gubitka poverenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Grupe, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

- **Strateški rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajuće poslovne politike i strategije, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem Grupa posluje ili izostanka adekvatnih reakcija Grupe na te promene.

Dugoročni ciljevi

- Dugoročni ciljevi za upravljanje rizicima Grupe su:
  - razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom Strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti;
  - izbegavanje ili minimiziranje rizika u cilju održavanja poslovanja u okvirima prihvatljivog nivoa rizika;
  - minimiziranje negativnih efekata na kapital Grupe;
  - održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala;
  - diversifikacija rizika kojima je Grupa izložena.
- Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su Planom poslovanja i mogu biti modifikovani tokom godine.
- Grupa rizični profil i apetit u preuzimanju rizika definiše na bazi kapaciteta za pokriće rizika.
- Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću Grupe za preuzimanje rizika.
- Sklonost ka rizicima podrazumeva nameru Grupe da preuzme rizike radi ostvarivanja svojih strategija i politika, kao i određivanje ovog preuzimanja na prihvatljivom nivou rizika.

Osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima

- Osnovna načela preuzimanja rizika:
  - utvrđivanje eksplicitnih i jasnih pravila za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, sa pratećim politikama i procedurama za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika sa odgovarajućim ciljevima delovanja na nivou Grupe;
  - prikupljanje potpunih, pravovremenih i istinitih podataka važnih za upravljanje rizicima i obezbeđenje adekvatnih kapaciteta za čuvanje i obradu podataka;
  - konzervativnost preuzimanja rizika - podrazumeva da je odnos prema rizicima koje Grupa preuzima takav da, očekivani prinosi značajno nadmašuju gubitke koji mogu nastati preuzimanjem rizika;
  - donošenje poslovnih odluka na temeljima kvalitativnih i kvantitativnih analiza sa osnovom primenljivih parametara rizika;
  - korišćenje većeg broja metoda za identifikaciju i merenje rizika - prilikom upravljanja rizicima Grupa pored regulatorno propisanih okvira i pristupa za upravljanje rizicima primenjuje i interne metode vodeći računa o njihovoj primenljivosti i opravdanosti sa stanovišta ulaganja u njihov razvoj i opravdanosti njihove primene sa stanovišta složenosti i obima poslovnih aktivnosti.
  - razvoj mehanizma kvantitativnog modeliranja koji omogućava analizu merenja učinaka promena u poslovnom i tržišnom okruženju na profil izloženosti riziku Grupe i dalji uticaj na profitabilnost, likvidnost i neto vrednost Grupe.

3.2. Politike upravljanja rizicima

- Politikom upravljanja rizicima je uređeno:
  - sprovođenje strategije upravljanja rizicima po svim vrstama rizika: kreditni, tržišni, kamatni, rizik likvidnosti i operativni rizik;
  - način organizovanja procesa upravljanja rizicima članica Grupe i jasno razgraničenje odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa;
  - način procene rizičnog profila članica Grupe i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
  - načini praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Grupa koristi i njihova struktura;
  - mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
  - način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupe;
  - principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
  - okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova:
- Eksterno izveštavanje Grupe sprovodi se shodno zakonskim i podzakonskim propisima Narodne banke Srbije.
- Članice Grupe na mesečnom nivou izveštavaju Sektor upravljanja rizicima matične Banke, koji prati sve vrste rizika na nivou Grupe.

3.2.1. Kreditni rizik

- Politika upravljanja kreditnim rizikom predstavlja akt kojim se bliže definiše **sistem upravljanja kreditnim rizikom**, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik koncentracije, rizik izmirenja i isporuke i rizik druge ugovorne strane kome je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, kao deo sistema upravljanja rizicima.
- Najvažniji procesi sistema upravljanja rizikom su:
  - Proces odobravanja plasmana;
  - Proces upravljanja instrumentima kreditne zaštite;
  - Proces monitoringa plasmana u cilju ranog otkrivanja znakova upozorenja;
  - Proces klasifikacije plasmana u skladu sa regulativom centralnih banaka članica Grupe;
  - Proces određivanja internog sistema rejtinga u skladu sa internom metodologijom Grupe;
  - Proces upravljanja rizičnim plasmanima;
  - Proces monitoringa portfolija i praćenja kreditnog rizika;
  - Proces obračuna minimilnog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i interne procene adekvatnosti kapitala;
- Rizični profil Grupe opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za Grupu, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Grupe. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Grupe, po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki, kao i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.
- Identifikovanje kreditnog rizika započinje podnošenjem zahteva za odobrenje plasmana.
- Proces odobravanja plasmana započinje prikupljanjem i proverom sve neophodne dokumentacije, informacija i podataka na osnovu kojih se vrši kreditna analiza pojedinačnih plasmana, kao i faktora kreditnog rizika.
- Analiza pojedinačnog plasmana obuhvata analizu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja poslovanja klijenata, identifikovanje nivoa rizika (utvrđivanje klasifikacije po regulativi centralnih banaka članica Grupe i internog rejtinga klijenta prema metodologiji Grupe) i kontrolu iskorišćenosti limita na nivou Grupe.
- Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva pristupa:
  - regulatorni pristup – klasifikacija potraživanja dužnika po osnovu propisa centralnih banaka članica Grupe i proces obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama po osnovu Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 i Međunarodnog računovodstvenog standarda 37;
  - interni pristup – merenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga Grupe.
- U okviru procesa odobravanja plasmana sagledava se izloženost u odnosu na definisane limite.
- U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, članice Grupe primenjuju tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diversifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.
- Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanja klijenta kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja.
- Izveštavanje o kreditnom riziku na nivou Grupe obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom. Izveštaj o upravljanju kreditnim rizikom sadrži: ukupnu izloženost kreditnom riziku na konsolidovanoj osnovi, izloženost kreditnom riziku prema Internom sistemu rejtinga, dospela potraživanja, rizične plasmane i kredite, kolaterale, ispravke vrednosti...
- Eksterno izveštavanje na konsolidovanom nivou sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije i Međunarodnom standardu finansijskog izveštavanja 7 za kreditni rizik, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Grupe.

3.2.2. Rizik likvidnosti

- Upravljanje rizikom likvidnosti predstavlja značajan deo savesnog i sigurnog poslovanja Grupe. Rizik likvidnosti Grupa je definisala u skladu sa načelima utvrđenim od strane Bazelskog odbora za nadzor banaka i poštovanjem lokalne regulative.
- Osnovni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava, kako bi se uredno i na vreme izmirivale dospele obaveze po bilansnim i vanbilansnim poslovima na nivou Grupe i svake članice pojedinačno.
- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces upravljanja rizikom likvidnosti (koji sprovodi nezavisna funkcija nadležna za upravljanje rizicima na nivou Grupe kao i nezavisne funkcije pojedinačnih članica) i proces podrške upravljanju ovim rizikom od procesa preuzimanja rizika likvidnosti.

- Funkcija koja nezavisno upravljaju rizikom likvidnosti na nivou Grupe vrši:
  - identifikaciju,
  - merenje,
  - praćenje usklađenosti sa eksternim i interno definisanim limitima,
  - predlažu mere za minimiziranje,
  - razvija interne modele i vrši internu procenu kapitala za rizik likvidnosti,
  - i vrše interno i eksterno izveštavanje o upravljanju rizikom likvidnosti.
- Prilikom preuzimanja rizika likvidnosti članice Grupe i matična banka, analiziraju sve indikatore rizika, odnosno vrše identifikaciju rizika likvidnosti na nivou članice i Grupe.
- Merenje izloženosti riziku likvidnosti Grupa utvrđuje primenom kvantitativne i kvalitativne procene korišćenjem GAP i racio analize, kao i stres test analize rizika likvidnosti, koja se sprovodi minimalno na polugodišnjem nivou u redovnim uslovima poslovanja, a u vanrednim uslovima i češće.
- Prilikom upravljanja rizikom likvidnosti osnovna načela, koja svaka članica Grupe primenjuje su:
  - održavanje nivoa rizika likvidnosti na nivou koji omogućava spremnost da se odgovori dospelim obavezama, kroz održavanje minimalnog nivoa likvidne aktive; sve faze upravljanja sprovode se na dnevnom nivou, u slučaju nastanka vanrednih uslova u poslovanju i na tržištu, kao i prilikom uvođenja novih proizvoda i aktivnosti,
  - održavanje usklađenosti između priliva i odliva sredstava, respektovanjem rasporeda potraživanja i obaveza, kao i uticaja vanbilansnih pozicija na izloženost riziku likvidnosti i utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.
- Matična banka je definisala interne standarde za upravljanje rizikom likvidnosti, koji se odnose na definisani interni limit pokazatelja likvidnosti, limite gepova likvidnosti po ročnosti, identifikaciju i kvantificiranje ranih elemenata krize likvidnosti, primenjen na nivou Grupe kao i pojedinačno za svaku članicu.
- U cilju upravljanja rizikom likvidnosti uspostavljen je sistem eksternih (propisanih od lokalnih regulatora zemalja članica Grupe) i internih limita (usvojenih od strane nadležnih odbora Grupe). Regulatorno definisane limite likvidnosti poštuju sve članice Grupe i održavaju nivo likvidnosti iznad definisanih minimalnih vrednosti, usklađujući svoje poslovanje sa limitima definisanim na nivou Grupe.
- Grupa je uspostavila proces praćenja i kontrole rizika likvidnosti, koji podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja rizika likvidnosti na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Grupe, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Praćenje i kontrola rizika likvidnosti je uspostavljena i integrisana u sve poslovne aktivnosti Grupe i na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom likvidnosti.
- Grupa primenjuje sledeće tehnike u procesu ublažavanja rizika: smanjivanje, diversifikacija, prenos i izbegavanje.
- Grupa ima uspostavljen sistem izveštavanja o riziku likvidnosti, kojim se blagovremeno izveštava rukovodstvo Grupe, kao i nadležni odbori i organizacioni delovi njenih članica. Sistem izveštavanja obuhvata procenu i analizu izloženosti riziku likvidnosti, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i predlog mera.

3.2.3. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

- Primarni cilj upravljanja kamatnim rizikom Grupe predstavlja očuvanje ekonomske vrednosti kapitala Grupe, uz minimiziranje negativnih efekata promene kamatnih stopa na finansijski rezultat, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi.
- Grupa je usvojila dobru praksu kao preporuku Bazelskog komiteta u procesu upravljanja kamatnim rizikom.
- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što su jasno razgraničeni proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja.
- Funkcija koja nezavisno upravlja kamatnim rizikom na nivou Grupe vrši:
  - identifikaciju,
  - merenje,
  - praćenje limita,
  - predlaže mere za minimiziranje,
  - razvija modele i vrši internu procenu kapitala za kamatni rizik,
  - i vrši interno i eksterno izveštavanje o upravljanju kamatnim rizikom.
- Merenje kamatnog rizika Grupe predstavlja kvantitativnu i kvalitativnu procenu izloženosti kamatnom riziku primenom gap i racio analize, duracije i ekonomske vrednosti kapitala, stres testiranja, koje se sprovode minimalno na polugodišnjem nivou u redovnim uslovima poslovanja. Merenje izloženosti kamatnom riziku pojedinih članica Grupe uspostavljeno je minimalno na mesečnom nivou.

- Osnovna načela upravljanja kamatnim rizikom su:
  - održavanje nivoa kamatnog rizika, koji omogućava minimiziranje negativnog uticaja promene kamatnih stopa na tržištu kao i održavanje minimalno zahtevane margine kamatnih stopa,
  - identifikacija, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrola i izveštavanje se vrši u redovnim i vanrednim uslovima poslovanja, kao i prilikom uvođenja novih proizvoda i aktivnosti,
  - održavanje usklađenosti između kamatonosnih stavki, respektovanjem ročnosti potraživanja i obaveza, kao i uticaja vanbilansnih pozicija na izloženost kamatnom riziku,
  - utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.
- U procesu upravljanja kamatnim rizikom Grupa primenjuje sistem eksternih limita (definisanim lokalnom regulativom zemalja članica Grupe) i internih limita (usvojenih od strane nadležnih odbora Grupe) definisanih pojedinačno za članice kao i globalni limit na nivou Grupe. Grupa pri definisanju limita izloženosti kamatnom riziku uzima u obzir više aspekata kamatnog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala. Na nivou Grupe su definisani limiti kamatonosnih pozicija i limit promene ekonomske vrednosti kapitala, kojim se limitira negativan uticaj na kapital.
- Praćenje i kontrola kamatnog rizika obuhvata usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja kamatnog rizika na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Grupe, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Sistem unutrašnje kontrole kamatnog rizika je integrisan u sve poslovne aktivnosti Grupe, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja kamatnim rizikom.
- Saglasno uspostavljenom sistemu izveštavanja o kamatnom riziku Grupe, blagovremeno se izveštava rukovodstvo Grupe, kao i nadležni odbori i organizacioni delovi članica Grupe. Sistem izveštavanja obuhvata procenu i analizu izloženosti kamatnom riziku, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize, i predloge mera.

3.2.4. Tržišni rizik

- U svom svakodnevnom poslovanju Grupa je kontinuirano izložena deviznom i cenovnom riziku. Grupa nije izložena riziku opcija i robnom riziku.

Upravljanje deviznim rizikom

- Cilj upravljanja deviznim rizikom je obezbeđenje sigurnog poslovanja Grupe, kroz minimiziranje negativnih efekata promene deviznog kursa na finansijski rezultat i kapital Grupe, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.
- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja i procesa podrške, na nivou Grupe i pojedinačnih članica.
- Merenje deviznog rizika predstavlja kvantitativnu i kvalitativnu procenu izloženosti deviznom riziku Grupe primenom gap i racio analize koji se sprovode na mesečnom nivou, stres testiranje koji se sprovode minimalno na polugodišnjem nivou u redovnim uslovima poslovanja a u vanrednim uslovima i češće. Matična Banka na mesečnom nivou sprovodi merenje deviznog rizika korišćenjem Value at Risk metodologije. Backtesting se sprovodi na nivou Grupe polugodišnje.
- Osnovni principi upravljanja deviznim rizikom Grupe su:
  - održavanje nivoa deviznog rizika u okviru eksterno i interno definisanih limita, pri kome se minimizira negativan uticaj promene međuvalutnih odnosa na tržištu. Grupa održava nivo deviznog rizika na nivou koji joj omogućava da minimizira negativan uticaj promene međuvalutnih odnosa na tržištu;
  - identifikacija, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrola i izveštavanje se vrši u redovnim i vanrednim uslovima poslovanja, kao i prilikom uvođenja novih proizvoda i aktivnosti;
  - održavanje usklađenosti valutnih pozicija;
  - utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja;
- Grupa primenjuje sistem eksternih (propisanih od regulatora) i internih limita (usvojenih od strane nadležnih odbora Grupe), utvrđenih na osnovu pokazatelja deviznog rizika na nivou Grupe i svake pojedinačne članice. Prilikom definisanja limita izloženosti deviznom riziku uzima se u obzir više aspekata deviznog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Grupe.
- Grupa koristi derivate i ostale instrumente i mere u delu sredstava i izvora sredstava, u cilju umanjivanja i ublažavanja izloženosti navedenom riziku.
- Na nivou Grupe i njenih članica ustanovljen je sistem praćenja i kontrole limita i realizacije mera za minimiziranje deviznog rizika.

- Grupa je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja rizika, kroz redovno izveštavanje nadležnih odbora i organa, kao i jasnu podelu odgovornosti, definisanje pravila o učestalosti i izveštavanju o sprovođenju usvojenih mera za smanjenje deviznog rizika.
- Grupa je uspostavila sistem izveštavanja, koji obuhvata eksterno i interno izveštavanje. U skladu sa navedenim sistemom izveštavanja, blagovremeno se izveštava Narodna banka Srbije i rukovodstvo Grupe, kao i nadležni odbori i organizacioni delovi članica Grupe. Sistem internog izveštavanja obuhvata procenu i analizu izloženosti deviznom riziku, usklađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i predloge mera.

Upravljanje cenovnim rizicima

- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika na nivou članica i Grupe od procesa njegovog upravljanja i podrške, a vodeći se principima organizacije sistema upravljanja rizicima knjige trgovanja.
- Osnovna načela upravljanja cenovnim rizikom Grupe su:
  - održavanje nivoa rizika u skladu sa eksterno i interno definisanim limitima;
  - upravljanje tržišnim rizicima na nivou knjige trgovanja;
  - praćenje promena na tržištu koje mogu uticati na povećanje izloženosti rizicima knjige trgovanja;
  - utvrđivanje mera za umanjene izloženosti rizicima, u uslovima kada Grupa teži gornjoj granici prihvaćenog rizičnog profila izloženosti rizicima.
- Grupa ima uspostavljen sistem internih limita, usvojenih od strane nadležnih odbora Grupe kako na nivou Grupe tako i na nivou pojedinačnih članica. Na nivou grupe definisani su: limite izloženosti za sve pozicije knjige trgovanja kao i limite učešća knjige trgovanja u ukupnim poslovima Grupe.
- Ublažavanje cenovnog rizika Grupa sprovodi kontinuirano kroz održavanje rizika na prihvatljivom nivou za profil rizika, kao i utvrđivanjem i primenom adekvatnih mera i tehnika. Definisanje i primena odgovarajućih mera zaštite i preventive, definisanje limita izloženosti i definisanje i primenu mera za ublažavanje cenovnog rizika, karakterišu fazu ublažavanja cenovnog rizika.
- Sistem unutrašnje kontrole cenovnog rizika je integrisan u sve poslovne aktivnosti Grupe, kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja cenovnim rizikom. Kontrola cenovnog rizika obuhvata i redovnu kontrolu svake transakcije.
- Saglasno uspostavljenom sistemu izveštavanja o cenovnom riziku Grupe, vrši se eksterno i interno izveštavanje, kojim se blagovremeno i redovno izveštava Narodna banka Srbije, rukovodstvo Grupe, kao i nadležni odbori i organizacioni delovi.

3.2.1. Operativni rizici

- Upravljanje operativnim rizikom predstavlja značajan deo savesnog i sigurnog poslovanja Grupe. Grupa je definisala operativni rizik u skladu sa načelima utvrđenim od strane Bazelskog odbora za nadzor banaka.
- Osnovni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o događajima operativnih rizika u skladu sa zahtevima i rokovima regulative.
- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja, a vodeći se principima organizacije, koji su u skladu sa dobrom praksom upravljanja operativnim rizikom.
- U cilju minimiziranja nastanka događaja operativnog rizika Grupa uspostavlja odgovarajući proces koji uključuje: proces identifikovanja događaja operativnog rizika, proces klasifikacije događaja operativnog rizika prema nivou rizičnosti, analizu događaja operativnog rizika, proces praćenja događaja operativnog rizika, monitoring mera za ublažavanje operativnih rizika i sistem ranog otkrivanja događaja operativnog rizika.
- Prilikom preuzimanja operativnog rizika Grupa se rukovodi sledećim načelima: analiza ključnih indikatora rizika koji dovode do nastanka događaja operativnog rizika; meri se tekuća izloženost operativnom riziku i procenjuje izloženost po osnovu uvođenja novih proizvoda i aktivnosti na sprovođenju mera u cilju minimiziranja događaja operativnog rizika.
- Osnovna načela upravljanja operativnim rizikom, koje Grupa primenjuje su: poslovanje u skladu sa dobrim praksama za upravljanje operativnim rizikom; blagovremeno identifikovanje i kontinuirano praćenje događaja operativnog rizika, minimiziranje nastanka događaja operativnog rizika sprovođenjem mera; i obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje operativnim rizikom.
- Grupa kontinuirano vrši ublažavanje operativnog rizika, što podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za profil rizika. Postupkom ublažavanja operativnog rizika Grupa utvrđuje mere za ublažavanje operativnog rizika. Mere za ublažavanje operativnog rizika podrazumevaju: definisanje limita izloženosti; definisanje i primena mera za ublažavanje operativnih rizika; sistem fizičkih kontrola; Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i Plan

oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa. Grupa kroz efikasno postavljen sistem upravljanja operativnim rizikom definiše limit maksimalno prihvatljivog iznosa gubitka koji nastaje kao posledica operativnog rizika.

- Grupa kroz proces samoprocenjivanja i analizu pojedinačnih događaja koji uzrokuju gubitke po osnovu operativnih rizika definiše i sprovodi mere za ublažavanje nastanka događaja operativnih rizika.
- Praćenje i kontrola operativnog rizika podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja operativnog rizika na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Grupe, kao i praćenje i monitoring realizacije mera. Praćenje i kontrola operativnog rizika je uspostavljena i integrisana u sve poslovne aktivnosti Grupe i na svim nivoima upravljanja operativnim rizikom kao i nezavisna kontrola procene adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja operativnim rizikom.
- Grupa je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja operativnog rizika, kroz redovno izveštavanje nadležnih odbora i organa, kao i jasnu podelu odgovornosti, definisanje pravila o učestalosti i izveštavanju o sprovođenju usvojenih mera za smanjenje operativnog rizika.
- Grupa ima uspostavljen sistem izveštavanja o operativnom riziku, koji obuhvata pravovremeno izveštavanje o događajima operativnog rizika po vrstama događaja i linijama poslovanja, uzrocima i izvorima nastanka događaja, značajnosti događaja, trendu izloženosti, merama koje se nameravaju ili jesu preduzete u cilju ublažavanja i ograničavanja posledica događaja i aktivnostima koje je Grupa poverila trećim licima.

3.2.2 Rizik zemlje

- Politika upravljanja rizikom zemlje predstavlja akt kojim se bliže definiše sistem upravljanja rizikom zemlje, kome je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, kao deo sistema upravljanja rizicima.
- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja, a vodeći se principima organizacije, koji su u skladu sa dobrom praksom upravljanja rizikom zemlje.
- Cilj upravljanja rizikom zemlje je da se obezbedi minimalna izloženost kroz adekvatno merenje rizika zemlje primenom usvojene metodologije i definisanih limita izloženosti prema zemljama ili grupi zemalja na osnovu rejtinga zemlje.
- Osnovni principi koji se moraju poštovati prilikom identifikovanja rizika zemlje su sledeći:
  - sveobuhvatno i ažurno prikupljanje inputa neophodnih za identifikaciju rizika zemlje, koji posebno obuhvataju informacije o zemlji porekla, rejtingom zemlje dužnika...;
  - realno i tačno sagledavanje svih informacija koje se mogu identifikovati;
  - tačno beleženje informacija kroz informacioni sistem Grupe;
  - analiza tekućih uzroka izloženosti riziku zemlje na osnovu trenutnih i istorijskih podataka kao i izloženosti riziku zemlje koji može nastupiti u budućem periodu;
  - sagledavanje uticaja novih proizvoda i aktivnosti na rizik zemlje.
- Postupkom praćenja i kontrole rizika zemlje Grupe definiše kao praćenje limita na konsolidovanom nivou i usvojenih mera za smanjenje rizika zemlje, kao i proces kontrole.
- Grupa ima uspostavljen sistem izveštavanja o riziku zemlje na konsolidovanom nivou, kojim Sektor upravljanja rizicima blagovremeno izveštava rukovodstvo i nadležne odbore matične Banke.

3.2.3 Rizik ulaganja

- Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti tako što je jasno razgraničila proces preuzimanja rizika od procesa njegovog upravljanja, a vodeći se principima organizacije, koji su u skladu sa dobrom praksom upravljanja rizikom ulaganja.
- Rizični profil Grupe opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za Grupu. Prihvatljiv nivo izloženosti riziku ulaganja u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od nivoa izloženosti Grupe riziku ulaganja.
- Osnovni principi koji se moraju poštovati prilikom identifikovanja rizika ulaganja su sledeći:
  - sveobuhvatno i ažurno prikupljanje inputa neophodnih za identifikaciju rizika ulaganja;
  - analiza svih faktora rizika ulaganja;
  - definisanje planova kapitalnih ulaganja;
  - tačno beleženje informacija kroz informacione sisteme Grupe;
  - analiza tekućih uzroka izloženosti riziku ulaganja na osnovu trenutnih i istorijskih podataka kao i izloženosti riziku ulaganja koji može nastupiti u budućem periodu;
  - sagledavanje uticaja novih proizvoda i aktivnosti na rizik ulaganja.

- Postupkom praćenja i kontrole rizika ulaganja Grupe definiše kao praćenje limita na konsolidovanom nivou i usvojenih mera za umanjene rizika ulaganja, kao i proces kontrole.
- Grupa ima uspostavljen interni i eksterni sistem izveštavanja o riziku ulaganja na konsolidovanoj osnovi.

4. KAPITAL BANKARSKE GRUPE

- Strategijom i Planom kapitala Grupe konkretizovano je i precizirano sprovođenje strateških ciljeva i smernica za planiranje kapitala i utvrđen je vremenski period za njihovo ostvarenje s obzirom na uticaj makroekonomskih pokazatelja i promena kretanja ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Grupe odgovoriti kapitalnim zahtevima u budućnosti, relevantna ograničenja na kapital kao i opšti plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima.
- Saglasno definisanim ciljanim vrednostima, članice Grupe preduzimaju mere za njegovo ostvarenje i održavanje.

Struktura kapitala

000 RSD

Redni broj	Naziv	31.12.2011.
1.	OSNOVNI KAPITAL (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.-1.5.)	43.190.509
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	13.881.010
1.1.1.	Uplaćene obične akcije	8.709.310
1.1.2.	Uplaćene prioritetene nekumulativne akcije	373.510
1.1.3.	Uplaćene preferencijalne zamenljive akcije banke	4.798.190
1.2.	Emisiona premija	14.581.543
1.3.	Rezerve iz dobiti	12.261.613
1.4.	Dobitak iz tekuće godine	2.500.000
1.5.	Odbitne stavke od osnovnog kapitala	897.204
1.5.1.	Nematerijalna ulaganja	603.744
1.5.2.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	229.520
1.5.3.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	63.940
1.6.	Manjinska učešća u podređenim društvima	56
1.7.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve	863.491
2.	DOPUNSKI KAPITAL	5.852.703
2.1.	Deo revalorizacionih rezervi banke	620.658
2.2.	Subordinirane obaveze	5.232.045
3.	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	16.004.691
3.1.	Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	188.902
3.2.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	15.815.789
4.	REGULATORNI KAPITAL	33.038.521

- Grupa izračunava pokazatelj adekvatnosti kapitala i kapitalne zahteve u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije koristeći standardizovani pristup za kreditne rizike, tržišne rizike i operativne rizike.
- Regulatorno propisana minimalna vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala je 12%.

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Pregled ukupnih kapitalnih zahteva po standardizovanom pristupu

RSD 000

Kapitalni zahtevi	31.12.2011.
Kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	19.791.944
Izloženosti prema državama i centralnim bankama	924.296
Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	159.905
Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
Izloženosti prema bankama	426.976
Izloženosti prema privrednim društvima	11.334.808
Izloženosti prema fizičkim licima	2.949.225
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	2.256.486
Dospela nenaplaćena potraživanja	151.384
Ostale izloženosti	1.588.864
Tržišni rizici	52.335
Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	-
Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
Kapitalni zahtev za devizni rizik	52.335
Kapitalni zahtev za robni rizik	-
Operativni rizici	1.860.784
Izloženost operativnom riziku	1.860.784
Ukupni kapitalni zahtevi	21.705.063
Pokazatelj adekvatnosti kapitala (minimum 12%)	18,27%

- Grupa uključuje pozicije knjige trgovanja u obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik, s obzirom da vrednost i učešće knjige trgovanja u ukupnim poslovnima ne obavezuju Grupu za izdavanjem posebnih kapitalnih zahteva za tržišne rizike.

4.1. Interna procena adekvatnosti kapitala – ICAAP

- Bankarska Grupa je uspostavila proces interne procene adekvatnosti kapitala (u daljnjem tekstu: ICAAP) u skladu sa svojim rizičnim profilom.
- ICAAP je uključen u sistem upravljanja rizicima i donošenja odluka u Grupi i redovno se preispituje i prilagođava, a posebno kada je izložena novim rizicima ili značajnim promenama.
- Grupa je uspostavila Strategiju upravljanja kapitalom i Plan upravljanja kapitalom. Plan upravljanja kapitalom sadrži:
  - Strateške ciljeve i periode za njihovo ostvarenje, uzimajući u obzir uticaj makroekonomskog okruženja i faze privrednog ciklusa;
  - Način organizacije procesa upravljanja internim kapitalom;
  - Procedure planiranja adekvatnog nivoa internog kapitala;
  - Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa internog kapitala;
  - Plan poslovanja u slučaju nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos internog kapitala.
- ICAAP je dokumentovan proces koji se sprovodi na kontinuiranoj osnovi i u skladu je sa Strategijom upravljanja rizicima i pojedinačnim Politikama za upravljanje rizicima, kao i Strategijom upravljanja kapitalom. Osnovne uslove koje ICAAP implementiran u Grupi ispunjava:
  - Zasnovan je na procesu identifikacije i merenja, odnosno procene rizika;
  - Pruža sveobuhvatnu procenu rizika, kao i praćenje značajnih rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
  - Obezbeđuje adekvatan interni kapital u skladu sa sa rizičnim profilom Grupe;
  - Uključen je u sistem upravljanja Grupom i donošenja odluka u Grupi;
  - Predmet je redovne analize, praćenja i provere.
- Cilj ICAAP-a je jasno određivanje takvog nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Grupa izložena.
- Određivanjem potencijala za pokriće rizika, Grupa indirektno postavlja maksimalni nivo rizika koji je spremna da prihvati. Kroz ICAAP se osim procene internih kapitalnih zahteva procenjuje i interni kapital. Planiranje internog kapitala osigurava i održavanje takav nivo kapitala koji može podržati rast plasmana, budućih izvora sredstava, politiku dividendi...
- Okvir procesa interne procene adekvatnosti kapitala odražava Strategiju upravljanja rizicima, Strategiju upravljanja kapitalom i Plan upravljanja kapitalom i postavljene limite pri čemu ICAAP služi kao sveobuhvatni upravljački model.

- Grupa kontinuirano procenjuje rizični profil i redovno revidira postupak interne procene adekvatnosti kapitala istovremeno razvijajući metodologije procene ostalih vrsta rizika kako bi sveobuhvatno upravljanje rizicima na nivou Grupe bilo što efikasnije.
- Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupe:
  - uspostavljanje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupe u skladu sa ciljevima upravljanja i načelima preuzimanja i upravljanja rizicima;
  - identifikovanje, merenje (procena), ublažavanje i praćenje svih rizika kao osnova za procenu adekvatnosti kapitala;
  - postavljanje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Grupe u skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova Grupe;
  - obezbeđenje internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Grupe.

Faze ICAAP-a:

- Utvrđivanje materijalno značajnih rizika – Na osnovu metodologije utvrđeni su kvantitativni i kvalitativni kriterijumi na osnovu kojih se utvrđuju materijalno značajni rizici koji će biti uključeni u proces interne procene adekvatnosti kapitala, u skladu sa vrstom, obimom i složenošću poslovanja kojim se Grupa bavi, kao i specifičnosti tržišta na kojima posluje. Pri proceni materijalnosti rizika, Grupa razmatra sve rizike kojima je izložena, odnosno koje preuzima. Svi preuzeti rizici mogu se podeliti na značajne za koje je potrebno izdvojiti deo kapitala i na rizike koji ne zahtevaju njegovo izdvajanje s obzirom da su procijenjeni kao nematerijalni ili Grupa s njima upravlja kroz uspostavljeni sistem upravljanja rizicima.
- Obračunava se iznos potrebnog internog kapitala za pojedinačne rizike – Grupa koristi metode propisane za obračun minimalnih kapitalnih zahteva, kao i interne pristupe merenju. Grupa sprovodi stresno testiranje za sve materijalno značajne rizike i interni kapital, koji uključuju faktore rizika specifične za okruženje u kome Grupa posluje. Rezultati stresnog testiranja uzimaju se u obzir pri proceni i održavanju internog kapitala na određenom nivou. Metodologije koje Grupa primenjuje za uključivanje rizika u ICAAP ukoliko se proceni kao materijalno značajni:
  - **Kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke** – Grupa primenjuje standardizovani pristup uz stresno testiranje, dok se rizik zemlje, kreditno devizni rizik i rezidualni rizik uključuju u ICAAP kroz definisanje scenaria.
  - **Opetativni rizik** – primenjuje se VaR metodologija sa intervalom poverenja od 99,9 koji oslikava stresne uslove.
  - **Tržišni rizik (devizni rizik i cenovni rizik)** – primenjuje se VaR metodologija sa primenom i stresnog testiranja.
  - **Kamatni rizik** – primenjuje se metodologija standardizovanog kamatnog šoka, koji u sebi obuhvata i promenu faktora.
  - **Rizik likidnosti** – za potrebe ICAAP-a sagledava se primenom stresnog testiranja;
  - **Rizik koncentracije** – koristi se interno definisana metodologija
  - **Rizik ulaganja, environmentalni rizici, rizik smanjenje vrednosti potraživanja, pravni rizik, rizik usklađenosti, reputacioni rizik i strateški rizik** se kroz sistem politika i procedura, sistema limita, sistem odlučivanja uključuje u ICAAP.
- Određivanje ukupnog internog kapitala uključuje i rezultate stresnog testiranja.
- Poređenje iznosa kapitala izračunatog u skladu sa regulatornim zahtevima i iznosa potrebnog internog rejtinga.

5. IZLOŽENOST RIZICIMA

5.1. Kreditni rizik i rizik smanjenja vrednosti potraživanja

- **U analizi i proceni kreditnog rizika članice Grupe koriste dva paralelna pristupa:**
  - regulatorni pristup – klasifikovanje potraživanja po regulativi centralnih banaka zemalja članica Grupe i obračun rezervi za procenjene gubitke koje predstavljaju određeni vid zaštite od mogućih negativnih posledica ukoliko se plasirana sredstva ne vrate o roku dospeća i u punom iznosu.
  - interni pristup – merenje nivoa rizičnosti potraživanja na osnovu internog sistema rejtinga koji predstavlja podršku u postupku obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima 39 i 37.
- **Grupa**, dospela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospeća (po osnovu glavnog duga, kamata i naknada, kao i intervencije po garancijama, avalima i ostalim oblicima jemstva, nedozvoljena prekoračenja na računima klijenata i ostale dospele obaveze klijenata).
- **Izloženosti kod kojih je izvršena ispravka vrednosti** definišu se kao izloženosti kod kojih se vrši procena naplativosti, odnosno kod kojih se vrši umanjeње za iznos očekivanog gubitka.

- Grupa ima jasno definisane kriterijume za procenjivanje i priznavanje kredita i potraživanja, kao i kriterijume za procenjivanje i priznavanje rezervisanja po osnovu potencijalnih obaveza, poštujući i zahteve Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) 39 i 37, kao i Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja (MSFI) 7.
- U cilju opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, po osnovu obezvređenja kredita, kao i intervencija po osnovu potencijalnih obaveza, kako bi se zaštitio rezultat poslovanja Grupe u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) nemogućnošću naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza, Grupa obračunavaju ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.
- Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrši se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja potraživanja, a koji nepovoljno utiču na urednost izmirivanja obaveza dužnika prema Grupi.
- Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita, opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.
- Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata, kao i realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.

Obračun ispravke vrednosti bilansne aktive

- Članice Grupe identifikuju potraživanja za koja se obračun ispravke vrednosti bilansne aktive vrši na pojedinačnoj i grupnoj osnovi. Svi klijenti se grupišu u pet bonitetnih grupa u zavisnosti od stepena rizika prema internom sistemu rejtinga Grupe.
- Postupak procene obezvređenja se vrši na pojedinačnom nivou, kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja kredita, za svaki materijalno značajan kredit i na grupnom nivou, za materijalno manje značajne kredite. Iznos obezvređenja se pojedinačno procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova, utvrđene diskontovanjem, primenom efektivne kamatne stope konkretnog kredita.
- Obezvređenje za materijalno manje značajne kredite se procenjuje grupno za svaku grupu posebno, imajući u vidu njihove slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika, i to u visini procenta migracija odgovarajuće grupe u najlošiju grupu, korigovanih za procenat naplate kredita.
- Ukoliko se prilikom pojedinačne procene materijalno značajnih kredita proceni da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju kredita, taj kredit se obezvređuje u visini procenta obezvređenja bonitetne grupe kojoj pripada.
- Obezvređenje kredita koje umanjuje vrednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Obračun rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

- Obračun rezervisanja članica Grupe vrše na pojedinačnoj i grupnoj osnovi. Potencijalne obaveze kod kojih je visok stepen verovatnoće da će odliv sredstava nastati, pojedinačno se procenjuju, dok se ostale potencijalne obaveze procenjuju na grupnoj osnovi .
- Procena rezervisanja na grupnoj osnovi vrši se na osnovu migracija kategorija rizičnosti uz uvažavanje svih elemenata Internog sistema rejtinga, na isti način kao u postupku u okviru bilansnih pozicija.
- Rezervisanje se evidentira u okviru obaveza u bilansu stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha perioda u kome je verovatnoća nastala.

Pregled izloženosti kreditnom riziku po klasama aktive

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Izloženost
Države i centralne banke	93.341.623
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.350.821
Međunarodne razvojne banke	64.309
Banke	16.377.785
Privredna društva	109.052.013
Fizička lica	34.825.045
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	27.284.958
Dospela nenaplaćena potraživanja	5.467.578
Ostale izloženosti	28.125.597
Ukupno	316.889.730

*Napomena: bruto izloženost je umanjena za ispravke vrednosti i rezervisanje za procenjene gubitke i korigovana za faktore konverzije za vanbilansne stavke.

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Sektorska raspodela izloženosti po klasama aktive

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Vrednost izloženosti
Države i centralne banke	97.199.110
Sektor finansija i osiguranja	64.309.577
Javni sektor	32.889.379
Sektor stranih lica	154
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.322.423
Javni sektor	1.946.736
Sektor stranih lica	375.687
Međunarodne razvojne banke	64.309
Sektor finansija i osiguranja	64.309
Banke	16.567.823
Sektor finansija i osiguranja	1.553.780
Sektor stranih lica	15.014.043
Privredna društva	94.445.408
Sektor finansija i osiguranja	4.773.145
Sektor javnih preduzeća	1.907.105
Sektor privrednih društava	85.038.121
Sektor preduzetnika	477.056
Javni sektor	1.299.113
Sektor stranih lica	600.807
Sektor drugih komitenata	121.549
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna domaćinstva	228.511
Fizička lica	32.673.879
Sektor finansija i osiguranja	903
Sektor javnih preduzeća	1.999
Sektor privrednih društava	5.209.063
Sektor preduzetnika	55.667
Javni sektor	30.994
Sektor stanovništva	24.132.385
Sektor stranih lica	5.359
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna domaćinstva	3.151.021
Sektor drugih komitenata	86.488
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	26.595.467
Sektor finansija i osiguranja	771
Sektor privrednih društava	3.631.897
Sektor preduzetnika	200.670
Sektor stanovništva	22.468.359
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna domaćinstva	256.738
Sektor drugih komitenata	37.032
Dospela nenaplaćena potraživanja	1.139.080
Sektor privrednih društava	828.162
Sektor preduzetnika	20.149
Sektor stanovništva	252.278
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna domaćinstva	36.647
Sektor stranih lica	271
Sektor drugih komitenata	1.572
Ostale izloženosti	27.346.102
Sektor finansija i osiguranja	2.130.263
Sektor privrednih društava	580.393
Sektor preduzetnika	833
Javni sektor	9.495
Sektor stranih lica	388.937
Sektor drugih komitenata	72.188
Ostalo	24.163.995
Ukupno	298.353.601

*Napomena: bruto izloženost je umanjena za ispravke vrednosti, rezervisanje za procenjene gubitke i potrebnu rezervu i korigovana za faktore konverzije za vanbilansne stavke i nakon primene tehnika ublažavanja

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Bruto izloženost kod kojih je izvršena ispravka vrednosti i rezervisanje po vanbilansnim stavkama

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Bruto izloženost kod kojih je izvršena ispravka ili rezervisanje	Ispravka vrednosti i rezervisanje
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave lokalne	1.138.395	12.433
Javni sektor	1.138.395	12.433
Banke	226.316	215.602
Sektor finansija i osiguranja	12.389	1.675
Sektor stranih lica	213.927	213.927
Privredna društva	102.900.329	2.979.049
Sektor finansija i osiguranja	4.830.314	31.380
Sektor javnih preduzeća	745.595	1.597
Sektor privrednih društava	90.508.729	2.884.089
Sektor preduzetnika	518.308	2.358
Javni sektor	765.608	1.168
Sektor stranih lica	5.150.143	51.501
Sektor drugih komitenata	123.646	1.708
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna	257.986	5.248
Fizička lica	26.003.301	771.368
Sektor finansija i osiguranja	1.051	17
Sektor javnih preduzeća	3.946	199
Sektor privrednih društava	3.049.077	183.005
Sektor preduzetnika	1.125.318	41.449
Javni sektor	32.787	154.424
Sektor stanovništva	21.354.954	309.424
Sektor stranih lica	3.784	320
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna	323.828	71.326
Sektor drugih komitenata	108.555	11.204
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	26.673.259	30.591
Sektor finansija i osiguranja	823	1
Sektor privrednih društava	4.847.022	15.041
Sektor preduzetnika	205.125	1.383
Sektor stanovništva	21.313.478	13.644
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna	266.256	519
Sektor drugih komitenata	40.555	4
Dospela nenaplaćena potraživanja	18.093.543	12.696.885
Sektor finansija i osiguranja	151.166	150.207
Sektor javnih preduzeća	125	126
Sektor privrednih društava	12.438.844	7.884.059
Sektor preduzetnika	256.722	214.202
Javni sektor	30.018	30.018
Sektor stanovništva	2.356.830	1.728.498
Sektor stranih lica	71.826	71.461
Privredna domaćinstva sa zaposlenima i poljoprivredna	327.946	232.589
Sektor drugih komitenata	2.460.066	2.385.725
Ostale izloženosti	13.323.998	3.495.602
Sektor finansija i osiguranja	1	1
Sektor privrednih društava	696.947	30.875
Sektor preduzetnika	282.138	187.946
Javni sektor	3.169	27
Sektor drugih komitenata	68.376	4.572
Ostalo	12.273.367	3.272.182
Ukupno	188.359.141	20.201.530

*Napomena: data je bruto izloženost stavki kod kojih je izvršena ispravka vrednosti i rezervisanje za vanbilansne pozicije, kao i ispravka vrednosti i rezervisanje za procenjene gubitke za vanbilansne pozicije

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Geografska raspodela izloženosti prema materijalno značajnim oblastima po klasama aktive

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Vrednost izloženosti
Države i centralne banke	97.199.109
Republika Srbija	91.873.717
Bosna i Hercegovina	4.754.456
Ostalo	570.936
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.322.423
Republika Srbija	1.645.782
Ostalo	676.641
Međunarodne razvojne banke	64.309
Ostalo	64.309
Izloženosti prema bankama	16.567.823
Republika Srbija	1.965.195
Nemačka	10.967.933
Švajcarska	1.493.147
Sjedinjene Američke Države	786.203
Velika Britanija	619.211
Ostalo	736.134
Privredna društva	94.445.408
Republika Srbija	84.312.562
Bosna i Hercegovina	5.678.306
Crna Gora	3.853.743
Ostalo	600.797
Fizička lica	32.673.879
Republika Srbija	30.138.817
Bosna i Hercegovina	1.455.787
Crna Gora	1.043.116
Ostalo	36.159
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	26.595.467
Republika Srbija	24.640.173
Bosna i Hercegovina	1.047.161
Crna Gora	899.612
Ostalo	8.521
Dospela nenaplaćena potraživanja	1.139.080
Republika Srbija	666.969
Ostalo	472.111
Ostale izloženosti	27.346.102
Republika Srbija	25.154.064
Crna Gora	1.346.332
Ostalo	845.705
Ukupno	298.353.601

*Napomena: bruto izloženost je umanjena za ispravke vrednosti, rezervisanje za procenjene gubitke i potrebnu rezervu i korigovana za faktore konverzije za vanbilansne stavke i nakon primene tehnika ublažavanja

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Ročna raspodela svih izloženosti po klasama aktive

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Vrednost izloženosti
Države i centralne banke	97.199.110
do tri meseca	67.568.982
od tri meseca do 6 meseci	18.500
od 6 meseci do 1 godine	11.964.896
preko 1 godine	17.646.731
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.322.423
do tri meseca	379.730
od tri meseca do 6 meseci	-
od 6 meseci do 1 godine	9.955
preko 1 godine	1.932.738
Međunarodne razvojne banke	64.309
do tri meseca	64.309
od tri meseca do 6 meseci	-
od 6 meseci do 1 godine	-
preko 1 godine	-
Banke	16.567.823
do tri meseca	16.297.196
od tri meseca do 6 meseci	-
od 6 meseci do 1 godine	184.897
preko 1 godine	85.731
Privredna društva	94.445.408
do tri meseca	9.357.003
od tri meseca do 6 meseci	13.843.307
od 6 meseci do 1 godine	13.008.322
preko 1 godine	58.236.776
Fizička lica	32.673.879
do tri meseca	5.081.085
od tri meseca do 6 meseci	1.869.628
od 6 meseci do 1 godine	4.940.579
preko 1 godine	20.782.587
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	26.595.467
do tri meseca	115.534
od tri meseca do 6 meseci	164.684
od 6 meseci do 1 godine	218.412
preko 1 godine	26.096.836
Dospela nenaplaćena potraživanja	1.139.080
do tri meseca	234.332
od tri meseca do 6 meseci	92.554
od 6 meseci do 1 godine	54.365
preko 1 godine	757.829
Ostale izloženosti	27.346.102
do tri meseca	15.259.948
od tri meseca do 6 meseci	108.897
od 6 meseci do 1 godine	264.709
preko 1 godine	11.712.548
Ukupno	298.353.601

*Napomena: bruto izloženost je umanjena za ispravke vrednosti, rezervisanje za procenjene gubitke i potrebnu rezervu i korigovana za faktore konverzije za vanbilansne stavke i nakon primene tehnika ublažavanja

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

Promene ispravke vrednosti i rezervisanja

000 RSD

	Dati krediti i depoziti	Potraživnaja za kamate i naknade	Hartije od vrednosti	Učešća u kapitalu	Ostali plasmani	Ostala sredstva	Vanbilansna izloženost	Ukupno
Stanje 01.01.2011.	11.150.444	1.789.589	262	371.757	2.858.037	151.936	414.031	16.736.056
Povećanje	6.864.409	749.325	7.554	-	252.399	72.174	497.160	8.443.021
Smanjenje	(6.602.922)	(657.785)	(3.254)	(1.568)	(255.988)	(47.545)	(392.108)	(7.991.170)
Kursne razlike	203.683	13.148	49	-	(9.570)	(314)	170	207.166
Otpisi	(261.075)	(83.460)	-	-	(44.788)	(13.058)	-	(402.381)
Ostale promene	25.755	(39.352)	-	-	(3)	3.716	-	(9.884)
Stanje 31.12.2011.	11.380.294	1.741.465	4.611	370.189	2.800.087	166.909	519.253	16.982.808

*Napomena: Ispravke vrednosti osnovnih sredstava, nematerijalnih ulaganja i zaliha nisu uključene u promene ispravke vrednosti i rezervisanja.

Izloženost prema kategorijama internog sistema rejtinga i vrstama klijenata na dan 31.12.2011. godine

000 RSD

Kategorija rizika	Privredni klijenti	Banke	Stanovništvo	Ukupno
1	22.535.967	14.662.531	52.376.655	89.575.153
2	68.322.642	1.796.782	4.652.441	74.771.865
3	34.706.628	40	3.813.243	38.519.911
4	1.744.669	1.175	376.812	2.122.657
5	18.006.994	1.512.006	5.389.029	24.908.029
Ukupno	145.316.900	17.972.534	66.608.181	229.897.615

*Napomena: Ukupna izloženost kreditnom riziku, prema kategorijama rizika i po vrstama klijenata, iskazana je u bruto iznosu pre efekata ublažavanja po osnovu iznosa obezbeđenja

Korišćenje kreditnih rejtinga

- Grupa za klasu izloženosti prema državama i centralnim bankama koristi kreditne procene država koje su sporazumno odredile agencije za kreditiranje izvoza, potpisnice Sporazuma Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (u daljem tekstu OECD) "Arrangement on Guidelines for Officially Supported Export Credits", dodeljivanjem rejtinga svakoj državi sa liste koja se objavljuje na internet stranici OECD.
- Grupa za izloženosti u vidu finansijskih instrumenata iz bankarske knjige ne koristi kreditne rejtinge izdavaoca niti specifične emisije istih usled njihovog nepostojanja. Za finansijske instrumente izdate od strane Republike Srbije Banka primenjuje preferencijalni ponder od 0%.

Raspoređivanje kreditnih rejtinga u nivoe kreditnog rizika

Klasifikacija rizika države u skladu sa listom agencija za kreditiranje izvoza (OECD-a)	0	1	2	3	4	5	6	7
Kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder kreditnog rizika	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Pregled klase izloženosti prema državama i centralnim bankama po nivoima kreditnog kvaliteta i pondera rizika

Kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza	Ponder kreditnog rizika	Iznos izloženosti pre primene instrumenata kreditne zaštite	Iznos izloženosti nakon primene instrumenata kreditne zaštite
Države i centralne banke		93.332.566	97.199.110
0	0%	91.873.871	91.873.871
6	100%	570.782	570.782
7	150%	4.754.456	4.754.456

Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima

- Grupa je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.
- Vrste obezbeđenja potraživanja i instrumenti po tom osnovu, se utvrđuju u svakom konkretnom slučaju posebnom odredbom Ugovora između članice Grupe i podnosioca zahteva, a njihovo pribavljanje po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.
- Članice Grupe redovno procenjuju/vrednuju kolaterale, pre zaključenja ugovora o plasmanu i u toku važenja ugovora.
- Prihvatljiv odnos iznosa plasmana i vrednosti kolaterala, zasniva se na primeni kolateralnog faktora za ponuđeno sredstvo obezbeđenja, kojim se koriguje procenjena vrednost kolaterala i utvrđuje likvidaciona vrednost kolaterala koju članica Grupe može naplatiti.

Opis osnovnih vrsta instrumenata kreditne zaštite

- Grupa koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:
  - Materijalne kreditne zaštite;
  - Nematerijalne kreditne zaštite;
- Od instrumenata materijalne kreditne zaštite Grupa koristi finansijske instrumente primenom složenog metoda u skladu sa propisima Narodne banke Srbije. Od finansijskih instrumenata Grupa, kao podobna sredstva zaštite koristi:
  - Gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod članica Grupe, kao što su depoziti položeni kao sredstvo obezbeđenja;
  - Hartije od vrednosti, što podrazumeva dužničke hartije od vrednosti izdate od strane država i centralnih banka i akcije.
- Kao oblik nematerijalne kreditne zaštite Grupa koristi garancije, drugi oblike jemstava, kontragarancije i slično.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite

- U slučaju korišćenja garancija kao sredstva kreditne zaštite, Grupa koristi garancije izdate od strane:
  - država,
  - banaka
  - ili teritorijalne autonomije,
- Garancije kao sredstvo kreditne zaštite se uzima samo ukoliko je ponder rizičnosti garanta povoljniji od pondera rizičnosti druge ugovorne strane.

Podaci o koncentraciji tržišnog ili kreditnog rizika u okviru primenjivih tehnika ublažavanja

- Grupa prati i upravlja koncentracijom kreditnog i tržišnog rizika u delu velikih izloženosti, sagledavajući i izdavaoce podobnih sredstava obezbeđenja. Takođe, Grupa izveštava o velikim izloženostima na konsolidovanoj osnovi rukovodstvo na šestomesečnom nivou.
- U cilju upravljanja koncentracije rizika u okviru korišćenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika:
  - Analizira se indirektna izloženost prema pružaocu kreditne zaštite, u okviru kreditnog procesa;
  - Uspostavljen sistem limita izloženosti.
- Najveći deo podobnih sredstava nematerijalne kreditne zaštite čine garancije Vlade Republike Srbije.

Izloženosti obezbeđene instrumentima kreditne zaštite po klasama aktive

RSD 000

Izloženost kreditnom riziku	Iznos izloženosti obezbeđenih instrumentima materijalne	Iznos izloženosti obezbeđenih instrumentima
Države i centralne banke	-	-
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	-	-
Međunarodne razvojne banke	-	-
Banke	-	-
Privredna društva	1.398.969	4.137.688
Fizička lica	1.379.463	23
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	6.818	-
Dospela nenaplaćena potraživanja	13.604	-
Ostale izloženosti	2.938	-
Ukupno	2.801.792	4.137.710

*Napomena: izloženost je data nakon primene faktora konverzije i faktora volatilnosti

5.2. Rizik druge ugovorne strane

Rizik druge ugovorne strane

- Rizik druge ugovorne strane je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije. Od svih transakcija koje podležu riziku druge ugovorne strane, matična Banka obavlja transakcije u knjizi trgovanja i bankarskoj knjizi, u vezi sa:
  - Finansijskim derivatima;
  - Repo i reverse repo transakcijama.
- Članice bankarske Grupe ne obavljaju transakcije koje podležu riziku druge ugovorne strane.
- Za potrebe izračunavanja izloženosti pozicija koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane, Grupa koristi:

- o metod tekuće izloženosti za finansijske derivate;
- o složeni metod za obračun prilagođene vrednosti transakcije i kolaterala u slučaju repo i reverse repo transakcije, kao i za transakcije davanja i uzimanja u zajam. Karakteristično za „repo“ transakcije koje Grupa obavlja sa Narodnom bankom Srbije da se kolateral ne može koristiti kao podobno sredstvo kreditne zaštite, s ozbirom da je izdavalac kolaterala isti kao i druga ugovorna strana.

Izloženost riziku druge ugovorne strane

RSD 000

Vrsta rizika	Vrednost izloženosti
Izloženosti riziku druge ugovorne strane	11.502.616

5.3. Rizik likvidnosti

- Grupa može biti izložena riziku nemogućnosti da odgovori dospelim obavezama, kao i mogućem nastanku krize likvidnosti na osnovu eksternih i internih faktora. Interni faktori odnose se na strukturu pasive Grupe u smislu depozitnog potencijala i učešća odgovarajućih izvora finansiranja u pasivi (rizik izvora finansiranja), dok se eksterni faktori odnose na izloženost nemogućnosti utvrđivosti aktive u slučaju potrebe za izvorima sredstava.
- Grupa na dnevnom nivou upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolom svojih sredstava i dospelih obaveza, kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja. Dugoročno posmatrano, članice planiraju strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.
- Matična Banka meri izloženost riziku likvidnosti Grupe, sagledavajući izloženost Grupe u odnosu na definisane limite.
- Grupa testira Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, kojim se identifikuje moguća kriza, testira period preživljavanja i solventnost članica u pretpostavljenim uslovima krize, kao i sagledava dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje prapatna organizaciona podrška (odnosi sa javnošću i Plan u slučaju nastanka nepredviđenih događaja).
- Za potrebe utvrđivanja potrebnog kapitala za pokriće rizika likvidnosti Grupa je razvila interni pristup.

5.4. Upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi

- Grupa je izložena:
  - o Riziku promene cena (repricing risk), koji proizilazi iz neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom dospeću (za pozicije sa fiksnom kamantom stopom) i ponovnog određivanja cena (za pozicije sa promenljivom kamatnom stopom);
  - o Riziku promene oblika krive pronosa (yield curve risk);
  - o Baznom riziku, usled promene različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena,
  - o Riziku opcija, kome može biti izložena zbog ugovornih odredaba u vezi s kamatno osetljivim pozicijama, kao i ugrađenim opcijama o minimumima i maksimumima kamatnih stopa.
- Grupa meri izloženost kamatnom riziku pomoću GAP i racio analize, kamatnog šoka i duracije, stres testovima i simulacijama minimalno na polugodišnjem nivou, dok se GAP, racio analiza, duracija i kamatni šok vrše na mesečnom nivou na nivou članica.
- Za potrebe izrade kamatnog GAP-a kamatonosne pozicije razvrstavaju se na sledeći način:
  - o pozicije sa ugovorenim fiksnom kamatnom stopom se raspoređuju prema periodu dospeća,
  - o pozicije sa ugovorenim tržišno promenljivom kamatnom stopom se razvrstavaju prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope (repricing) ukoliko je taj period kraći od roka dospeća,
  - o pozicije sa ugovorenim promenljivom (varijabilnom) kamatnom stopom u skladu sa poslovnom politikom se raspoređuju prema periodu dospeća, sredstva i obaveze koje nemaju definisano dospeće ili imaju dospeća koja mogu biti različita od ugovorenih, svrstavaju se u odgovarajuće vremenske okvire na osnovu analize tih pozicija u prethodnom periodu (procene i prethodnog iskustva).
- Grupa redovno sprovodi stres testiranje kamatnog rizika, kojim procenjuje uticaj promene ključnih faktora na kamatni rizik Grupe. U modeliranju scenarija, pored promena kamatnih stopa posebno se razmatra uticaj prevremenog povlačenja depozita i prevremeno vraćanje kredita, koje banka procenjuje na bazi istorijskih kretanja i ekspertske procene.
- Grupa je limitirala uticaj na ekonomsku vrednost kapitala na 20% i interno razvila model za obračun kapitalnih zahteva za kamatni rizik.

5.5. Tržišni rizici

- Grupa je izložena riziku promene kursa međuvalutnih parova na pozicijama bankarske i knjige trgovanja (deviznom riziku) kao i promeni cene vlasničkih i dužničkih hartija od vrednosti koje se vode u knjizi trgovanja (cenovnom riziku).
- U strukturi valutne izloženosti dominantno mesto zauzima izloženost u valuti EUR kao i izloženost u valuti BAM, domicilnim valutama članica Grupe.
- Grupa ima neznatnu izloženost cenovnom riziku što oslikava i učešće knjige trgovanja u ukupnim poslovima Grupe koje iznosi manje od 1%, i to predstavlja isključivo izloženost matične banke. Članice grupe ne zauzimaju pozicije u knjizi trgovanja.
- Grupa je razvila interni pristup u cilju utvrđivanja potrebnog internog kapitala za pokriće deviznog i cenovnog rizika, za čiju primenu nije tražila dozvolu Narodne banke Srbije. Minimalne kapitalne zahteve za ove rizike, Grupa obračunava koristeći standardizovani pristup.

5.6. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

- Strateški cilj poslovanja Grupe je ponuda širokog spektra finansijskih usluga klijentima, što uz proizvode i usluge članica Grupe iziskuje i ponudu ostalih finansijskih proizvoda i usluga, kao i prisutnost i rast na novim tržištima.
- Vlasnička ulaganja u društva koja je matična Banka osnovala radi proširenja ponude finansijskih proizvoda i usluga nastala su iz ekonomskih razloga ili lokalnih propisa koji nalažu da se ponuda određenih finansijskih proizvoda i usluga mora obavljati putem društava osnovanih isključivo za tu namenu. Zbog toga je Banka osnovala Komercijalnu banku AD Budva, Komercijalnu banku AD Banja Luka, kao i Društvo za upravljanje investicionim fondom (Kombank INVEST AD Beograd).
- Osim većinskih udela u zavisnim društvima, matična Banka i članica iz Budve drže i manjinske vlasničke uloge u društvima koja omogućavaju obavljanje određenih vrsta finansijskih usluga.
- Kod učešća u kapitalu postoji namera držanja u neograničenom vremenskom periodu. Ova učešća mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promene tržišnih cena.
- Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica se u knjigama matične Banke iskazuju po nabavnoj vrednosti, dok se učešća u kapitalu drugih pravnih lica iskazuju po fer vrednosti. Ako nije moguće pouzdano utvrditi tržišnu vrednost učešća u kapitalu, onda se ta učešća iskazuju po nabavnoj vrednosti sa obavezom da se na dan bilansiranja procenjuje da li se ta vrednost može nadoknaditi, a ako se proceni da je učešće obezvređeno, vrši se ispravka vrednosti u cilju svođenja tog učešća na nadoknadivu vrednost.
- Vlasnički udeli inicijalno se procenjuju po nabavnoj vrednosti uvećanoj za troškove transakcija koji se mogu direktno dovesti u vezu sa kupovinom ovih učešća (koji se ne priznaju kao rashod u bilansu uspeha), a na dan bilansa procenjuju se po tržišnoj vrednosti, ako je ista poznata. Promena tržišne vrednosti se iskazuje u okviru kapitala, u korist ili na teret revalorizacionih rezervi, sve do otuđenja tih finansijskih sredstava kada se revalorizacione rezerve prenose u prihode / rashode. U okviru revalorizacionih rezervi ne priznaju se dobici i gubici od promene vrednosti učešća po osnovu: kretanja kursa (ako je učešće u stranoj valuti) i obezvređenja učešća, koji se priznaju u bilansu uspeha kao prihodi ili rashodi.
- Grupa koristi datum poravnanja pri evidentiranju kupovine i prodaje učešća u kapitalu, odnosno datum kada se učešće isporuči Grupi ili kada bude isporučeno od strane Grupe.

Izloženost prema nameri ulaganja na dan 31.12.2011. godine

000 RSD

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi	Knjigovodstvena vrednost	Ispravke vrednosti	Fer vrednost	Realizovan dobitak/gubitak	Nerealizovan dobitak	Nerealizovan gubitak
Banke i finansijske organizacija	117.998	5.794	112.204	-	-	17.487
HOV raspoložive za prodaju	79	-	79	-	-	12
Preduzeća i druga pravna lica	405.008	364.395	40.613	-	762	46.441
Strana lica u inostranstvu	189.938	-	189.938	-	189.878	-
Ukupno	713.023	370.189	342.834	-	190.640	63.940

Vrednost izloženosti na dan 31.12.2011. godine

000 RSD

Vrsta izloženosti	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost
Učešća i ulogi u kapitalu	712.944	342.755
kotiraju se na berzi	261.825	261.824
ne kotiraju se na berzi	451.119	80.931
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	79	79
kotiraju se na berzi	79	79
ne kotiraju se na berzi	-	-
Ukupno	713.023	342.834

Izveštaj o objavljivanju podataka i informacija Grupe Komercijalna banka AD Beograd za 2011. godinu

- Grupa u 2011. godini nije ostvarila realizovani dobitak / gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.
- Ukupan nerealizovani dobitak/gubitak po osnovu vlasničkih ulaganja je dat u tabeli, dok je iznos nerealizovanih dobitaka koji se uključuje u obračun dopunskog kapitala umanjen za 10 %. Nerealizovani gubici se ne umanjuju prilikom uključivanja u dopunski kapital.

5.7. Konsolidovani izveštaji i poslovanje Grupe

- Finansijski izveštaji svih članica bankarske grupe su konsolidovani metodom pune konsolidacije u skladu sa relevantnim MRS/MSFI.
- Matična banka nema povezana lica na čije finansijske izveštaje bi bio primenjen metod proporcionalne konsolidacije, metod udela, niti isključene iz konsolidacije zbog učešća članice grupe koje predstavlja odbitnu stavku kapitala grupe.

5.7.1. Prikaz razlika konsolidovanih izveštaja

Vrsta društva	Naziv društva	Konsolidacija za superviziju		Konsolidacija prema MSFI	
		Metod konsolidacije		Metod konsolidacije	
		Puna	Metod udela	Puna	Metod udela
Banka	Komercijalna banka AD Beograd	X		X	
	Komercijalna banka AD Budva	X		X	
	Komercijalna banka AD Banja Luka	X		X	
Društvo za upravljanje	KomBank INVEST AD Beograd		X	X	

5.7.2. Pravne ili druge smetnje za prenos kapitala

- U prethodnom periodu nije bilo pravnih niti drugih smetnji za blagovremeni prenos kapitala i izmirivanje obaveza između matične banke i podređenih društava u okviru poslovanja bankarske grupe.
- U narednom periodu ne očekuju se poteškoće u tokovima novca između članica bankarske Grupe, niti bilo koje pravne ili druge smetnje u poslovanju.